

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

باب حادی عشر

شناخت حقیقت خداوند

جلسه ۸

استاد علی احمدی

اقسام وجود در خارج:

آنچه انسان تصور می‌کند، وجود خارجی اش سه حالت دارد:

۱- یا ذاتا قابلیت وجود در خارج را ندارد: ممتنع الوجود لذاته.

۲- یا قابلیت وجود در خارج را دارد:

۱-۲- این قابلیت بالذات است: واجب الوجود لذاته.

۲-۲- این قابلیت بالغیر است: ممکن الوجود لذاته.

• نکته: البته در این تقسیم بندی مسامحه وجود دارد، زیرا آنچه در ذهن ما تصور شود، مخلوق ذهن

ما خواهد بود و خداوند (واجب الوجود) در ذهن بشر تصور نمی‌شود.

ذات و حقیقت خداوند متعال قابل شناخت نیست:

امام سجّاد علیه السلام: منزه است خدایی که به هیچکس توان شناخت نعمت‌هایش را نداد مگر همین اندازه که بدانند از شناخت نعمت‌های او ناتوانند، همچنان که به هیچ کس قدرت بر شناخت خویش را نداد، مگر همین اندازه که بدانند از ادراک او ناتوانند....

امام باقر علیه السلام: هر آنچه که شما آن را در اوهام خودتان در دقیق‌ترین معانی‌اش بازشناسی

می‌کنید، مخلوق و مصنوعی است مثل خودتان که به خودتان باز می‌گردد.

مرکز مجاز امام صادق (ع)

امام حسین علیه السلام: ... مَا تُصَوِّرَ فِي الْأَوْهَامِ فَهُوَ خِلَافُهُ ...

هر چه در وهم گنجد غیر از او باشد.

بررسی و پاسخ به دو شبهه:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

● شبهه اول: برخی معتقدند انسان‌های عادی نباید در حقیقت خدا تفکر کنند اما انسان‌هایی که به مسائل عقلی و فلسفی تبخّر و تسلط کامل دارند، می‌توانند در حقیقت خدا جستجوی دقیق کرده و بشناسند

پاسخ: روایات، همه عقول و اندیشه‌ها را منع کرده و ناتوان از شناخت ذات حق تعالی می‌داند، برای نمونه امیر المومنین علیه السلام می‌فرماید: تیزترین قدرت‌های پرواز و قوی‌ترین تعقل‌ها در ذات حق تعالی سقوط می‌کنند و هیچ راهی به آن ندارند.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

و همچنین روایات متعدد دیگری نیز اشاره به این معنا دارند و هیچ فرقی بین عقول و انسان‌های مختلف در این منع نیست.

● شبهه دوم: درست است که شناخت حقیقت خداوند متعال توسط ما محال است، اما چه اشکالی دارد که خود خداوند، حقیقت ذات خود را به ما نشان دهد؟ زیرا هیچ چیزی برای خداوند متعال غیر ممکن و محال نیست.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

پاسخ: این سخن درست نیست و نفس این کار محال و غیر ممکن است و به تعبیری دیگر، شناخت حقیقت خداوند ذاتا محال است و صلاحیت تعلق قدرت خداوند را ندارد نه اینکه قدرت خداوند محدود باشد.